

RUMANIAN ABSTRACTS RUMÄNISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ABSTRACTE

MÁTÉ JOÓB & PAAVO KETTUNEN (pag. 163)

Spovedania din prisma celor care au nevoie de ajutor: Studiu empiric privind practica spovedaniei finlandezilor și maghiarilor: Articolul prezintă practica spovedaniei pornind de la punctul de vedere al penitentului. Experiențele spovedaniei și ale penitentului sunt examinate pe baza a două studii precedente. Sursa de date a acestor studii constituie scrisorile penitenților care poartă semnul dorinței de ameliorare a stresului. Deoarece culegerea și analiza datelor s-a desfășurat în mod asemănător, a devenit posibilă colaționarea celor două studii. Pornind de la răspunsurile finlandezilor și maghiarilor la scrisori, autorii au cercetat mai multe teme: așteptările penitenților, criteriile experiențelor dezlegării, relația dintre penitent și duhovnic și repercusiunea spovedaniei asupra vieții duhovnicești a penitentului.

Cuvinte cheie: spovedanie, exercițiul spovedaniei, duhovnic, penitent, dezlegare, neliniște, păcat, penitență

KRISZTINA S. PETIK, ANIKÓ KÉZDY & FRUZSINA KOCSIS (pag. 187)

Fundalul motivației scopurilor de învățare și corelația acesteia cu sănătatea mentală în cazul persoanelor de vârstă mijlocie și de vârstă înaintată: Evoluția omului este un proces complex, plin de reușite și eșecuri, care ține până la sfârșitul vieții. Dintre greutățile evoluției în perioada vârstei adulte, merită să acordăm o atenție deosebită problemelor vârstei mijlocii, deoarece pe parcursul perioadei de trecere din tinerețe în bătrânețe persoana trebuie să se lupte cu multe eșecuri, și prin aceasta să se confrunte cu sarcinile psihologice specifice ale adaptării la situațiile noi. Scopul cercetării este să dezvăluim corelația dintre obiective – în primul rând obiective de învățare – și indicatorii sănătății psihologice și fiziologice, în cazul persoanelor de vârstă mijlocie și de vârstă înaintată. În ipoteza noastră, persoanele care în a doua parte din viața lor trec printr-o criză, vor fi mai deschiși față de instruirile în legătură cu sănătatea fizică și mentală. Am presupus de asemenea că, persoanele care dețin o motivație-obiectiv intrinsecă sunt mai motivați pentru autoînvățare, respectiv că, apariția obiectivelor interpersonale se poate pune în raport cu un comportament mai deschis față de programele de training referitoare la sănătatea mentală. Grupul studiat conține 585 de persoane (vârsta medie fiind 50.6 de ani, dispersare 8.5). Conform categorizării lui Levinson, grupul a fost împărțit în șase categorii de vârstă. Rezultatele au demonstrat că persoanele de vârstă mijlocie și cele de vârstă înaintată sunt deschise la programele de instruire de dezvoltarea funcțiilor de autoconducere. În antiteză cu ipoteza noastră, nu criza provocată de scăderea sănătății fizice și mentale duce la acceptarea acestor programe, ci condițiile fizice favorabile și noile situații de viață provocate de evenimente împovărătoare. Pe lângă aceasta, exigența față de programele de instruire de autodezvoltare este mai puternică în cazul persoanelor, în a căror sistem de motivații sunt majoritare obiectivele intrinsece (legate de nevoile psihologice de bază).

Cuvinte cheie: îmbătrânire, vârstă mijlocie, obiective personale, obiective de învățare, bunăstare psihologică, andragogie

ROBERT BIEL (pag. 212)

Ateizarea culturii în Polonia comunistă și consecințele acesteia pentru prezent: În Europa odată cu apariția iluminismului a apărut și critica religiei interpretat în sens modern. Multe dogme ateiste din aceea perioadă au repercusiuni până în prezent, și au influențat viața și cultura generațiilor de-a lungul timpului. Acest proces în țările comuniste a dus la ateizarea culturii, iar acest fenomen în Polonia a apărut în mod foarte vizibil. Biserica poloneză cu secole în urmă a acceptat rolul de protector al culturii, ceea ce a fost deosebit de important în perioadele dependenței politice, ca și dezmembrarea sau asuprirea țării. Preluarea puterii de către regimul comunist a atras după sine preluarea sub tutelă și asuprirea culturii, toate acestea în concordanță cu principiile structurale și politice ale partidului comunist. Drept urmare, menirea principală a culturii a fost deservirea comunismului. Marginalizarea culturii creștine conform planului autorităților comuniste a condus din ce în ce mai mult la ghetozarea culturii și artei creștine. Îndeosebi după instalarea stării de urgență în Polonia (1981), condițiile de ghetou create pentru cultura creștină au avut ca rezultat emigrația internă a artiștilor și boicotarea radioului și televiziunii poloneze. Datorit acestui proces s-a înființat sistemul neoficial al culturii, care a ameliorat setea de cultură a majorității populației. Sistemul neoficial al culturii a fost realizat de către creatorii și purtătorii culturii care nu au fost subordonați puterii de stat, sau dacă totuși erau, s-au bucurat de o autoritate și libertate, prin care au fost în stare să transmită valori, norme și moduri de conduită diferite de cele dictate de sistemul cultural existent. Astfel bisericile și parohiile au asigurat loc și pentru spectacole de teatru și alte spectacole. Sistemul neoficial al culturii a contribuit în mod însemnat la integrarea națiunii și a promovat păstrarea identității naționale. După schimbarea regimului politic, noul statut social a determinat biserica poloneză să-și stabilească din nou poziția pe piața liberă a valorilor etice, culturale și confesionale, și să contribuie la eliminarea prăpastiei dintre evanghelie și cultura modernă. Drept urmare a împleririi profunde dintre biserică și cultură, a cunoștinței moștenirii spirituale și culturale a secolelor trecute, creștinii din Polonia nu știu și nu doresc să renunțe la ceea ce constituie parte neschimbabilă a identității naționale și confesionale. Creștinii, care de-a lungul secolelor au determinat imaginea culturii spirituale, doresc și astăzi să colaboreze cu alți europeni, ca parteneri egali, în formarea realității europene noi.

Cuvinte cheie: stat și biserică, Polonia, comunism, socialism statal, istorie, dictatură, retrospectivă, ideologie ateistă, biserică, schimbare politică, cultură

JOZEF HAŠTO & HANA VOJTOVÁ (pag. 232)

Sindromul de stres posttraumatic: Referințe biologice și sociale, desensitizare prin mișcarea ochilor și restructurarea experienței sufletești, respectiv training autogen în stresul continuu: Studiu de caz, Partea a 2-a: În acest studiu prezentăm desensitizarea prin mișcarea ochilor și restructurarea experienței sufletești (Eye Movement Desensitisation and Reprocessing – EMDR), respectiv aplicarea trainingului autogen (AT) în tratamentul sindromului de stres posttraumatic (PTSD). EMDR este folosită pentru ameliorarea simptomelor acute, iar AT pentru intensificarea rezistenței împotriva stresului continuu. Aplicând modelul bio-psiho-social al problemelor mentale, am examinat relația dintre cele două țări vecine (Slovacia și Ungaria), precum și aspectele social-politice respectiv socio-psiho-logice ale cazului care a umbrit relația dintre populația majoritară și una din populațiile minoritare din țara noastră (Slovacia). Pacientul nostru a contribuit la publicarea raportului, iar noi sperăm să putem favoriza judecarea socială mai obiectivă a cazului.

Cuvinte cheie: sindrom de stres posttraumatic, model bio-psiho-social, terapie, psihoterapie, desensitizare prin mișcarea ochilor și restructurarea experienței sufletești, training autogen, studiu de caz